

# Agressions i amenaces que pateixen les muntanyes ...

## Contradiccions dels estaments que tenen més responsabilitats en la regulació i legislació de la seva protecció

JORDI PAU CABALLERO.- En el darrer Butlletí de Mountain Wilderness Catalunya, el número 35 corresponent a desembre de 2025, surt publicat un document anomenat *"Decàleg contra les agressions i amenaces que pateixen les muntanyes de Catalunya i les pràctiques muntanyenques sostenibles"*. A mesura que l'anava llegint, m'anaven venint al cap notícies que periòdicament es van publicant, i que molt bé podríem identificar en l'àmbit pirinenc. Reflecteix les mancances i, a voltes, contradiccions, dels estaments que tenen més responsabilitats en la regulació i legislació de les fórmules de protecció per aquestes amenaces, i que a voltes incorren a promoure allò que va en la direcció oposada.

Megaprojectes – *"Denunciem els **megaprojectes** com a pretesos motors econòmics per als territoris de muntanya (els JJOO d'hivern en serien el cas més paradigmàtic). En realitat són totalment desproporcionats per a uns espais fràgils, on tenen un altíssim impacte mediambiental. Els seus efectes socials també són nefastos: grans beneficis per a una minoria, treballs temporals i precaris per a la majoria, increment abusiu dels preus de l'habitatge, deriva cap al monocultiu turístic en detriment de les activitats econòmiques tradicionals."* Podríem afegir: de forta estacionalitat, amb estructures col·lapsades determinats dies i/o infrautilitzades la resta de l'any, amb unes infraestructures precàries, i amb dificultats per a trobar personal qualificat. No fora millor fomentar microprojectes, en xarxa, interconnectats, i arrelats amb el territori?

Noves infraestructures d'accés – *"Denunciem **la construcció de noves infraestructures d'accés a indrets de muntanya** allunyats i recòndits (telefèrics, trenets o carreteres), **així com la pràctica de l'heliesquí**. La inaccessibilitat amb ginyes motoritzats als espais de muntanya és el millor sedàs per protegir-los. Paradoxalment, es volen contrarestar els efectes de la massificació amb normatives que restringeixen les pràctiques excursionistes tradicionals"*. Paradoxalment, ja que des dels seus inicis, ha estat l'excursionisme qui ha promogut campanyes conservacionistes i que han contribuït a la creació d'espais naturals protegits.

Sembla que la natura no pugui expressar la seva bellesa i magnitud, i que tinguem necessitat d'introduir elements urbanístics

Nous elements antròpics permanents – *“Denunciem **la instal·lació de nous elements antròpics permanents** en el paisatge de muntanya: antenes, panells, obres artístiques, plaques commemoratives, excés de senyalització..., especialment els **miradors** que s’han instal·lat i que hi ha en projecte arreu de Catalunya. És contradictori alterar artificialment un espai natural que ja és prou bell per si mateix amb la finalitat de contemplar el paisatge que l’envolta. Els miradors modifiquen la percepció de l’entorn de què formen part, són imants de multituds i focus de degradació.”* Sembla que la natura no pugui expressar la seva bellesa i magnitud, i que tinguem necessitat d'introduir elements urbanístics, convertint-la, en el pitjor dels casos, en un parc d'atraccions, i en el millor, en un malentès parc temàtic.

Vies ferrades i camins equipats – *“Denunciem **la instal·lació de vies ferrades i camins equipats** en llocs amb valor ecològic i en cingles on hi hagi vies d'escalada obertes o que siguin idonis per a l'escalada tradicional.”* No serà que si és per a ús turístic, no es presenten les restriccions que a voltes s'apliquen per a l'ús i la pràctica esportiva?

Manca de model sostenible – *“Denunciem que les administracions de Catalunya (Generalitat, consells comarcals i ajuntaments) **no promoguin un model sostenible** per a les activitats econòmiques i turístiques que es duuguin a terme en els espais naturals del nostre país.”* La sostenibilitat va molt més enllà d'un segell de qualitat turística.

Trànsit rodat – *“Denunciem **el trànsit rodat pels corriols i pels camps a través** de les zones de muntanya. L'auge de les bicicletes amb bateria comporta un creixement exponencial i insostenible d'aquesta circulació. Els vehicles de rodes erosionen i malmeten els corriols fins a convertir-los en intransitables a peu.”* I generen nous corriols incrementant els processos erosius en indrets especialment sensibles, desenvolupant la seva pràctica fora de camins forestals, i de manera repetitiva en compartir els *tracks* de les rutes.

Curses de muntanya – *“Denunciem **l'organització de curses de muntanya que comportin erosió**. El pas de centenars de corredors per una pala herbosa o per una tartera provoca alteracions importants en l'ecosistema. A més, l'ús competitiu també malmet els camins històrics que formen part del patrimoni cultural del nostre país.”* En aquest aspecte, cal ser curiosos, seriosos i molt estrictes, no quedant-nos en paraules, o en l'anomenat “greenwashing”.

L'excursionista, enfront del turista, “no deixa diners” -i parlem d'excursionista en el sentit clàssic de la paraula, no com a l'expressió que surt habitualment en els mitjans de comunicació-

Regulació activitats de muntanya – *“Denunciem **l'arbitrarietat de la regulació en les activitats de muntanya** per part de les administracions pel fet de no tenir en compte el llegat i la cultura excursionistes. En alguns indrets es prohibeix la pràctica d'activitats minoritàries i sostenibles en la natura (el bivac a l'alta muntanya, l'obertura i repetició de vies d'escalada clàssica) mentrestant, no només es tolera, sinó que es promou i s'estimula l'accés massificat als*

*espais naturals.*” Pot ser perquè l’excursionista, enfront del turista, “no deixa diners” -i parlem d’excursionista en el sentit clàssic de la paraula, no com a l’expressió que surt habitualment en els mitjans de comunicació-.

Ancoratges fixos – “*Denunciem l’abús d’ancoratges fixos en les parets de Catalunya, en especial les que són idònies per a la pràctica de l’escalada clàssica. L’excés d’equipament fix no concorda amb l’esperit de l’alpinisme, declarat Patrimoni cultural immaterial de la humanitat per la UNESCO el 2019*”. Aquest punt és una clara autocrítica al món de l’excursionisme.

Conductes incíviques i irresponsables – “*Denunciem les conductes incíviques i irresponsables de moltes persones que van a les muntanyes com si fossin parcs temàtics destinats al joc, l’esport o el gaudi i no uns espais altament valuosos que cal respectar i preservar. Tothom té dret a anar a la muntanya, però amb cura i responsabilitat envers el seu patrimoni natural i cultural.*” En la major part dels casos, les conductes incíviques solen venir per part de persones amb un elevat grau d’egoisme, mancades de valors i sensibilitat vers el patrimoni col·lectiu, i les conductes irresponsables, per la manca de coneixement de l’entorn natural i de la fràgil riquesa que representen els seus ecosistemes.